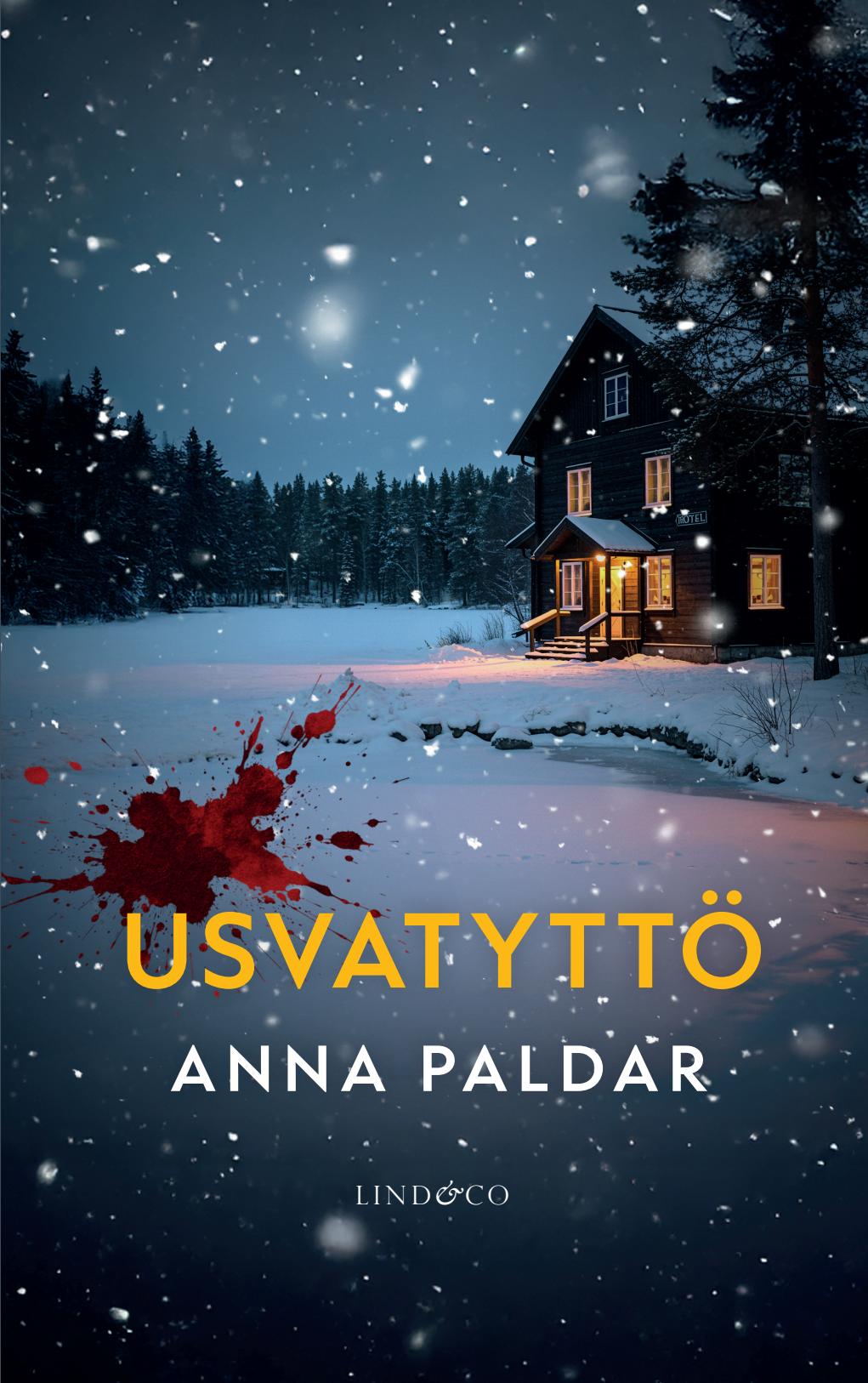

USVATYTTÖ

ANNA PALDAR

LIND & CO

USVATYTTÖ

ANNA PALDAR

USVATYTTÖ

LIND&CO

www.lindco.se
info@lindco.se

ISBN 978-91-8095-674-1

KL 84.2

© Anna Paldar ja Bokförlaget Lind & Co, 2025

Kansi: Laura Noponen

Taitto: Markus Paajala

Kustantaja: Bokförlaget Lind & Co Ab,

Box 1052, 101 39 Stockholm, Sverige.

Paino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

PROLOGI

Mies retkotti pöydän ääreen nostetussa tuolissa pää luonnottomasti sivulle kallistuneena. Harmaat hiukset valuivat kasvoille. Veri värjäsi valkean, maalinroiskeiden täplittämän työtakin rinnuksen. Mitään kiirettä ei enää ollut. Mies oli kuollut.

Hetkellinen kuvotus nosti sappea kurkkuun ja katse kääntyi sivuun, pois tyhjinä tuijottavista silmistä. Vielä oli tehtävää.

Kirja lepäsi auki pöydällä miehen edessä. Oikea sivu löytyi hetken selailun jälkeen. Käsi kohosi napakkaan iskuun, terävä veitsi painui kirjan sivujen läpi ja upposi puiseen pöydänkanteen. Veri valui veitsen terää pitkin ja tahrasi vaalean paperin. Hän tarttui miehen käteen ja puristi sormet veitsen varren ympärille.

Muutama askel taaksepäin. Lopputulos oli kuin taideteos.
Kaunis kuolema.

Hän perääntyi vielä muutaman askeleen, antoi katseensa kiertää ympäri ateljeeta ja sen korkealle kohoavia seinä. Katse kiinnittyi tummiin puukehyksiin pingotettuun kankaaseen, ja viha ryöpsähti uudelleen. Muutamalla harppauksella hän oli taulun edessä, tarttui siihen kaksin käsin, kiskoi irti seinältä ja iski tuolin kulmaan niin, että kangas repesi ja puinen kehys rusahti rikki. Rintakehä kohoili vihan laineiden hyökyessä kehon läpi.

JOULUKUU

LUKU 1 - OLIVIA

Kirjames-suhaastatteluun varatun luentosalin korkea ikkuna rajasi maisemataulun Sorsapuiston jäätyneestä lammesta ja lumen kuorruttamista puista. Haalea auringonsäde pilkahti harmaiden pilvien lomasta ja sai vastasataneen lumen kimmeltämään.

Olivia vilkaisi saliin kerääntyvää yleisöä. Vatsanpohjassa kävi innostunut värähdys. Hänen uusi teoksensa, *Isäni 12 kuolemaa*, oli herättänyt valtaisan huomion kaikissa medioissa, ja se huomio sai ihmiset tungeksimaan edessä kohoaville penkkiriveille. Nyt yleisöryntäykseen oli osattu varautua toisin kuin lokakuun lopussa Helsingin kirjamessuilla, ja haastatteluun oli varattu suurempi tila. Siltikin tyhjiä paikkoja oli enää vain aivan ylimmillä riveillä salin kauimmaisella laidalla.

Olivian jännitys kasvoi samaa tahtia, kun viimeiset innokkaat kiirehtivät sisään. Tulivatko ihmiset juuri julkaistun jännitysromaanin vuoksi vai kuullakseen jonkin mehevän keskustelun liittyen somessa ryöpsähtäneeseen skandaalinhakuiseen kommentointiin? Oliviana puistatti, kun viestien sävy palautui hänen mieleensä. Päättäväisesti hän painoi pintaan nousseen levottomuuden pois, ajatteli taas kirjaa ja sen saamaa positivistista huomiota. Hän ei halunnut luopua yhdestäkään mahdollisuudesta esiintyä, kun hän kerrankin sai olla osa jotakin

suurenmoista. Hän lupautui kaikkiin haastatteluihin, päivitti sosiaalisen median tileilleen yhteiskuvia fanien kanssa ja hymyili niin, että poskiin sattui.

Haastatteli ja kuulutti hänet. Ihmiset taputtivat. Olivia sai heistä energiaa ja tuns i aidon hymyn leviävän kasvoilleen. Hän asteli paikalleen lavalle ja istui suuren ikkunan eteen asetettuun tuoliin.

Alkuesittelyjen jälkeen haastatteli ja otti esille teoksen poikkeuksellisen suosion ja sen herättämän kiinnostuksen.

– *Isäni 12 kuolemaa* on ensimmäinen kirjoittamasi rikosromaan i. Se on saanut huikean vastaanoton. Mitä luulet, miksi juuri tämä teos kiinnostaa ihmisiä?

Olivia mietti hetken ennen kuin vastasi.

– Tässä teoksessa käsitellään niitä vihan ja petty myksen tunteita, jotka saavat aikuisen pojan hautomaan kosta isälleen jopa siinä määrin, että on valmis murhaamaan tämän. Ehkä näistä lapsuuden kokemusten herättämistä tunteista löytyy tarttumapintaa? Ja toisaalta, murha kiinnostaa ihmisiä. Jos et normaalisti elämässäsi pelkää mitään, jännitysromaanin kautta pääset kokemaan sen.

Yleisö kuunteli tarkkaavaisesti, ja muutamat nyökyttelivät kuin olisivat ymmärtäneet, mistä oli kyse. Ehkä teoksen väkivaltainen kostotarina puhutteli ihmisiä, jotka tavallisesti vain tukahduttivat omat vihan ja katkeruuden tunteensa. Samalla fiktiivisen rikoksen tarjoama turvallinen etäisyys antoi lukijalle mahdollisuuden kokea äärimmäisiä tunteita ilman seurauksia.

Haastatteli ja jatkoi uteliaana keskustelua uran käännekohtasta.

– Olet aikaisemmin kirjoittanut historiallisia romaaneja. Mikä sai vaihtamaan lajityypin dekkareihin?

Olivia hymyili hiukan ja nojautui taaksepäin tuolissaan ennen vastaamista.

– Se oli monen tekijän summa. Ensiksikin tajusin, että minulla ei heti ollut mielessä uutta historiallisen romaanin aihetta. Olin kertonut kaiken, minkä halusin sanoa Suomen historiasta ja naisen asemasta 1800-luvulla.

Hän piti pienen tauon pohtiakseen, miten pukea ajatuk-sensa sanoiksi.

– Halusin kokeilla jotakin erilaista, nykyhetkeen ja lähi-menneytyteen sijoittuvaa. Lisäksi tämä rikosromaanin tarjosi toisenlaisen mahdollisuuden käsitellä monimutkaisia teemoja – moraalista, oikeutta, kosta. Henkilöiden väliset jännitteet, murhasuunnitelmat ja motiivien miettiminen, se oli uudella tavalla innostavaa. Haastoin itseäni.

– Eikö muutos ollut pelottava?

Olivia naurahti.

– Olihan se, ja tietysti mietin, että menettäisinkö vanhat lukijani. Sitten ajattelin, että jos en kokeilisi, en koskaan saisi tietää mitä tästä seuraisi. Tiedän kyllä, että kaikki eivät ole täysin varauksettomasti ottaneet vastaan tätä lajityypin vaihtoa. Onneksi monet uudet lukijat näyttävät löytäneen kirjani, joten ilmeisesti muutos kannatti.

Yleisöstä joku taputti. Haastattelija siirtyi seuraavaan kysymykseen.

– Päähenkilösi käy tässä läpi kaksitoista mahdollista murhaskenaariota. Miksi juuri kaksitoista?

– Päähenkilö on antanut itselleen vuoden aikaa päätyä jonkinlaiseen ratkaisuun isäsuhteessaan. Hänelle tapa käsitellä tilannetta on uusi murhasuunnitelma ja pyrkimys anteeksiantoon joka kuukausi. Siksi kaksitoista, Olivia vastasi.

– Miten valitsit nämä 12 eri tapaa?

– Halusin niiden tukevan päähenkilön sisäistä kehityskaarta. Aluksi päähenkilön murha-ajatukset ovat hyvin väkivaltaisia ja kuvastavat pidäkkeetöntä vihan tunnetta. Hän on juuri tajun-

nut, mitä isä on tehnyt hänelle ja haluaa syöksyä isänsä kimp-
puun seurauksista piittaamatta. Raivo ajaa häntä eteenpäin, ja
hän miettii hyvin suoraviivaisia tapoja kuten yliajo ja lyöminen
teräaseella. Kun tämä päähenkilön ensimmäinen tunnereaktio
hieman tasaantuu, hän alkaa pohtia, ettei kuitenkaan halua jää-
dä kiinni. Syntyy päätös suunnitella murha siten, että se voisi
teoriassa näyttää tapaturmaiselta kuolemalta – kuten hukkumi-
nen tai jyrkän teeltä putoaminen. Ja kaliumkloridin tapauksessa
pistoksesta seuranneen sydänkohtauksen voisi tulkita luonnol-
liseksi kuolemaksi. Päähenkilön isähän on jo iäkäs.

Olivia puristi huomaamattaan kirjaa käsissään ja valmis-
tautui seuraavaan kysymykseen.

– Jätetään lukijoille vielä jännitettävää siinä, miten tämä
kirja lopulta päättyy, ja palataan kirjasi herättämään keskuste-
luun. Joidenkin kommenttien mukaan kirjasi kostonhimoisten
murhasuunnitelmien kohde muistuttaa todellisen elämän tai-
demaalari Karl Vigliania. Mitä sanoisit tähän?

Olivia hymyili ja tunsi jännittyvänsä, vaikka oli tiennyt tä-
män kysymyksen tulevan.

Kun ensimmäiset kommentit ilmestyivät sosiaaliseen me-
diaan ja vihjasivat kirjan päähenkilön kuvitellusta yhteydestä
kuvataiteilija Karl Viglianiin, Olivia valitsi hiljaisuuden ja antoi
huhujen virrata omalla painollaan. Kun joku vihjasi, että hän
oli itse lietsonut huhuja saadakseen kirjalle julkisuutta, hän ei
vastannut siihenkään mitään. Vaikeneminen kiihdytti speku-
lointia, ja kirjan myynti kasvoi räjähdysmäisesti.

Ja nyt, vain muutama vuorokausi aikaisemmin, Karl Viglian
oli kuollut. Kustantamon edustaja oli kysynyt, halusiko Olivia
peruuttaa kirjamessuhaastattelun uutisoinnin vuoksi. Sellai-
nen ei ollut edes juolahtanut hänen mieleensä. Ainoa muutos
oli, että hän ei voinut enää vaieta. Hänen oli pakko sanoa jotakin
kirjan ja Karl Viglianin välisestä yhteydestä.

Olivia suoristi ryhtinsä ja käänsi katseensa suoraan haastattelijan silmiin.

– Kaikki yhteydet todellisiin henkilöihin ovat tietenkin satumaa. Kirjani käsittelee aikuisen pojan ja tämän isän välistä toksista suhdetta, jonka juuret ovat lapsuuden kaltoinkohtelussa. Kuten tiedämme, Karl Viglianilla ei ole lasta. Tämä teos ei siis voi perustua todellisiin henkilöihin tai heidän välisiin suhteisiinsa, hän totesi.

Karl Viglianista puhuminen oli nostanut adrenaliinitasot korkealle, tunnekuuhu virtasi ja haittasi keskittymistä. Tässä haastattelussa Karl Viglianista ei puhuttaisi enempää, eikä hän kommentoisi taidemaalarin kuolemantapausta. Niin he olivat haastattelijan kanssa sopineet.

Haastattelija siirtyi seuraavaan aiheeseen.

Olivia kuunteli kirjoitusprosessiin liittyvän kysymyksen puolittain ja vastasi edellisten haastattelujen tuoman rutiinin varmuudella, vaikka ajatukset myllersivät taustalla.

Haastattelun loppupuoella auditorion ovi avautui, ja sisään astui kaksi ryhdikästä miestä. Olivian keho jännittyi uudelleen, ja sydän alkoi hakata nopeammin. Vain muutama yleisön jäsen vilkaisi tulijoita, suurin osa ei tuntunut huomaavan mitään erikoista.

Miehillä ei ollut virkapukuja, silti Olivia vaistomaisesti tiesi miesten olevan poliiseja. Ehkä siksi, että heti iltapäivälehtien lööpit nähtyään hän oli alkanut odottaa, milloin poliisit tulisivat.

Hän oli saanut kaksi päivää. Kaksi.

Miesten katseet liukuivat yli saliin asettuneen yleisön ja tarttuivat häneen samalla, kun miehet asettuivat seisomaan seinän viereen lähelle ovea. Olivian hengitys tiheni, otsalle puski hikeä. Luulivatko poliisit, että hän aikoi paeta? Sydän löi levottomasti. Olivia lausui mielessään rauhoittavia sanoja

itselleen. Tietenkin poliisit halusivat puhua hänelle ja selvittää asian. Hänen piti vain pysyä rauhallisena.

Vahvistaa se, minkä poliisit jo tiesivät.

Jättää kertomatta se, mitä eivät tienneet kysyä.

LUKU 2 - OLIVIA

Haastattelija kiitti, yleisö taputti ja alkoi liikehtiä ehtiäkseen kuuntelemaan seuraavaa esitystä jonnekin toisaalle.

Olivia sulki hetkeksi silmänsä. Yleisön kuhina kasvoi ympärillä. Vaatteiden vaimea kahina ja satunnaiset lauseet sekoituivat yhtenäiseksi, rauhoittavaksi sorinaksi. Olivian hengitys tasaantui, keho rentoutui. Tämä oli hänen maailmansa. Mitään pahaa ei tapahtuisi.

Salin tyhjennettyä miehet astuivat lähemmäs, esittäytyivät ja kertoivat, että he halusivat esittää Olivialle muutaman kysymyksen. Haastattelija ohjasi heidät pieneen neuvotteluhuoneeseen ja sulki oven huomaavaisesti perässään.

Oven painuessa kiinni Olivia tunsi levottomuuden väreet uudelleen kehossaan. Hän puristi kirjaansa kaksin käsin, tunsi sen sileän, viileän kannen ja terävän paperireunan sormenpäissään. Hän rakasti sitä uutta alkua, mitä kirja edusti. Jokainen kerta, kun hän pääsi esittelemään uusinta kirjaansa, oli aihe juhlaan, ja muisto siitä hetkestä, kun hän sai ensimmäiset kapaleet kotiin, nosti yhä tunteet pintaan. Hän oli itkenyt ilosta avatessaan pahvilaatikon ja nähdessään unelmansa toteutuneena kirjana edessään. Kaikki pitkät tunnit kirjoituskursseilla olivat vihdoinkin tuottaneet tulosta, ja hänen teoksensa oli julkaistu suuren kustantamon kautta. Hän oli tehnyt sen, mihin oli aina uskonut, silloinkin kun muut eivät enää jaksaneet tu-

kea – kaikki paitsi Alex, Olivia muistutti itseään. Alex oli ollut hänen rinnallaan koko kirjoitusprosessin ajan, uskonut juuri tähän käsikirjoitukseen ja siihen, että se löytäisi laajan yleisön ja lukijakunnan.

Häivähdys syyllisyyttä sai sydämen lyömään nopeammin. Olivia nosti leukaansa ja veti hartioita taaksepäin. Ei ollut hänen vastuullaan, millaisia tulkintoja ihmiset kirjasta tekivät. Jos joku virheellisesti kuvitteli kirjan kertovan Karl Viglianista, se ei ollut hänen ongelmansa.

Hän laski kädessä puristamansa kirjan pöydälle eteensä. Kirjan nimi, *Isäni 12 kuolemaa*, hohti kultaisin kirjaimin punamustaa taustaa vasten. Levottomuus hälveni ja sydämessä kierähti kuten aina, kun Olivia katseli kirjaansa. Kaikesta huolimatta kirja oli muuttanut hänen elämänsä suunnan.

Olivia nosti katseensa. Poliisit tarkastelivat häntä, seurasivat hänen reaktiotaan. Olivia tajusi liian myöhään, että oli erehtynyt hymyilemään. Hänen täytyi olla varovaisempi siinä, miten käyttäytyi.

Poliisit halusivat tietää kirjan sisällöstä. Olivia toisti samat vastaukset kuin aikaisemmin haastattelussa. Kirja oli fiktiivinen eikä se kuvannut todellisia ihmisiä.

– Ja sen haluan erityisesti sanoa, että kirja ei millään tavalla kuvaa Karl Vigliania tai hänen onnettomasti päättynyttä elämänsä, Olivia sanoi painokkaasti ja katui heti sanojaan poliisien ilmeet nähdessään.

– Tunsitko sinä Karl Viglianin? toinen poliiseista kysyi.

– No siis, Olivia aloitti ja sipaisi sormella nenänvieraan.

– En, hän töksäytti, henkäisi ja aloitti uudelleen. – Olen tietysti lukenut ne lööpit hänen kuolemastaan, mutta muuten... en tunne häntä.

Tiedän somekirjoittelun perusteella hänestä kyllä paljon muutakin, Olivia mietti, mutta ei sanonut sitä ääneen. Se olisi

kuulostanut pahalta. Aivan kuin hän olisi myöntänyt syyllisyytensä.

– Oletteko koskaan tavanneet?

– En usko, Olivia vastasi ja tunsi kämmentensä hikoavan.

– Mitä tarkoitat? poliisi kysyi.

Olivia pudisti päätään hitaasti.

– Vaikka Karl Viglian olisi seisonut aivan edessäni, vaikka jossakin kirjaani liittyvässä tilaisuudessa, en silti todennäköisesti muistaisi häntä.

Hän epäröi hetken ja lisäsi sitten:

– Olen kasvosokea. Kaikki kasvot näyttävät minusta samantlaisilta. En tunnista edes ystäviä tai perheenjäseniä ilman jotain muuta vihjettä, kuten kehonmuotoa, eleitä tai hiusten väriä ja pituutta. Äänikin voi joskus auttaa. Minun täytyy yhdistellä näitä ominaisuuksia mielessäni ja päätellä, kuka henkilö on.

Olivia pysähtyi hetkeksi hengittämään ja vilkaisi poliiseja. Miehet odottivat, antoivat hänen jatkaa.

– Nimikirjoitustilaisuuksissa ihmisiä on jonossa kymmeniä, ei siihen päättelemiseen näiden ulkoisten vihjeiden avulla ole aikaa. Hymyilen kaikille yhtä tuttavallisesti ja kirjoitan omistuskirjoituksen tietämättä lainkaan, olisiko minun pitänyt tuntea heidät.

Olivian mieleen nousi hajanaisia muistikuvia: ihmismassojen hälinä, lukemattomat nimikirjoitukset, sadat kasvot, jotka olivat jääneet vieraiksi. Eihän poliisi oikeasti voinut olettaa, että kukaan muistaisi kaikki edessään nimikirjoitusjonossa seisoneet ihmiset? Vaikka perheyriksen viestintäpäällikkö Henriikka seisoi usein hänen vierellään avustajana näissä tilaisuuksissa, ei edes Henriikka olisi voinut muistaa kaikkien ihmisten kasvoja. Eikä Henriikka edes ollut joka kerta mukana.

Toinen poliiseista nojautui pöydän yli ja kiinnitti katseensa Oliviaan.

– Tarvitsemme tarkan listan kaikista signeeraustilaisuuksista ennen Karl Viglianin kuolemaa. Paikka, päivämäärä ja kellonaika, aivan kaikki.

Olivia veti hitaasti henkeä ja puhalsi ulos. Se olisi valtava urakka. Toivottavasti tiedot kaikista tapahtumista löytyisivät kustantamosta tai Henriikan kalenterista.

– Oliko siinä kaikki? Olivia kysyi ja alkoi jo valmistautua nousemaan, mutta jäikin sitten istumaan. Poliiseilla oli jotakin, hän tunsu sen. Jotakin enemmän kuin hänen kirjoittamansa kirja ja sosiaalisen median kommentit kirjan sisällön yhteydestä Karl Viglianiin.

– Vielä yksi asia, poliisi sanoi ja kaivoi puhelimensa esiin.
– Kirjasi kappale löytyi vainajalta.

Hän piti pienen tauon ennen kuin jatkoi:

– Onko tämä sinun käsialaasi?

Poliisi ojensi puhelimen Oliviaa kohti. Näytöllä näkyi valokuva Karl Viglianilta löydetyn kirjan nimiösivusta.

Olivia nielaisi nähdessään tutun, pyöreästi kaartuvan silmukan nimikirjoituksensa alussa.

12x kaunis kuolema

Karlille,

Olivia Linden

LUKU 3 - OLIVIA

Olivia nukkui levottomasti ja heräsi aamulla tavallista myöhempään. Hän kurottautui yöpöydälleen, napasi puhelimensa ja huomasi heti ruudulla näkyvät ilmoitukset. Useita vastaamattomia puheluita ja viestejä tunteuttomista numeroista. Hämmentyneenä ja hieman huolestuneena hän selasi ilmoituksia ja huomasi kustantamon Venlalta tulleen lyhyen tekstiviestin. Äkkiä Olivia oli täysin hereillä. Sydän pamppaillen hän nousi vuoteesta. Toinen jalka sotkeentui peittoon, ja hän oli kaatua pyrkiessään työpöytänsä ääreen. Työtuoli vingahti, kun Olivia rojahti istumaan.

Hän avasi tietokoneen ja veti henkeä. Eipä ihme, että hänen puhelimensa oli täyttynyt yhteydenotoista. Iltapäivälehtien nettisivujen otsikot kirkuivat hänen nimeään ja spekulioivat, miksi poliisit halusivat puhua hänen kanssaan. Olivia valitsi yhden otsikon ja odotti, kun koko artikkeli latautui näytölle hänen eteensä. Sivulle oli liitetty rakeinen valokuva, jossa hän käveli yhdessä siviilipukuisten poliisien kanssa neuvotteluhuoneeseen. Toisessa kuvassa hän astui neuvotteluhuoneesta ulos. Hän näytti rasittuneelta, seisoivat hartiat lysisssä aivan kuin olisi juuri saanut kuulla huonoja uutisia. Kuvakulma oli tarkkaan harkittu. Koko olemus henki syyllisyyttä ja tuki lehtien otsikoita.

Olivian sydän löi tiheämmin ja hän alkoi lukea.

Kirjailija Olivia Lindenin menestysteos *Isäni 12 kuolemaa* muuttuu karmivalla tavalla todellisuudeksi, kun kuvataiteilija Karl Viglian murhataan täsmälleen kuten kirjan sivuilla. Oliviaa aletaan epäillä rikoksesta, ja samalla hänen on yritettävä varjella menestysromaaninsa hämää syntyhistoriaa.

Kun hän saa yllättävän kutsun Hovikosken erämaahotelliin – murhan tapahtumapaikan läheisyyteen – Olivia tietää ottavansa valtavan riskin. Silti hän päättää lähteä matkalle: puhdistaa itsensä maineensa ja selvittääkseen, miksi hänen kirjastaan on tullut murhaajan käsikirjoitus. Olivia ei aavista, että joku muu on jo liikkeellä samoilla synkillä poluilla ja ammentaa pahaenteistä inspiraatiota hänen sanoistaan.

ANNA PALDAR on tamperelainen kirjailija ja Kirjakävelyllä-podcastin juontaja. *Usvatyttö* on hänen kolmas rikosromaaninsa.

WWW.LINDCO.SE

84.2

ISBN: 978-91-8095-674-1

